بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

KIRKİKİNCİ SÛRE-İ CELÎLE

eş-ŞÛRÂ SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir. 53 âyet-i kerîmedir. Ancak İbni Abbâs (Radıyallâhu anhümâ)ya göre 23-26, Suyûtî (Rahimehullâh)ın nakline göreyse 27. âyet-i kerîme Medenîdir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Hâ! Mim!

2- Ayn! Sîn! Kaf!

3- İşte sana! O (mülk ve saltanatında güçlü bir) **Azîz ve** (tüm buyruklarında ve fiillerinde isabet sahibi bir**) Hakîm olan Allâh, sana da, senden öncekilere de ancak böylece** (eşsiz kitaplar ve üstün beyanlar) **vahyetmektedir.**

4- Göklerde bulunanlar ve yerde olanlar(, yaratılmak, mülkiyet ve yönetim bakımından) **ancak O'na aittir!** (Eş ve benzerden, tüm noksanlık emareleri ve sonradan olma belirtilerinden tamamen yüce olan) **Aliyy de,** (Zâtına nispetle, her şeyin değersiz kalacağı bir azamete sahip olan)

5- (Müşriklerin Allâh-u Te'âlâ'ya ortak ve evlât isnat eden sözlerinin ağırlığı yüzünden İlâhî bir gazap neticesi olarak) **göklerin, üstlerinden doğru art arda çatlayacak olmaları yaklaşmaktadır.**

Ama melekler(, özellikle de Arş'ı taşıyanlar, müşriklerin kendilerini Allâh-u Te'âlâ'nın gazabına hedef ettiklerini görünce hayrete kapılmaktadırlar da,) **Rablerinin** (kendilerine bahşettiği taat nimetine karşı O'nun) **hamdiyle birlikte** (farklı farklı) **tesbîh** (ve tenzîh)**de bulun**(arak, şanına yakışmayan her şeyden O'nu uzak tuta)**maktadırlar ve yer**(yüzün)**de olan** (mümin insan)**lar**(ın günahlan) **için bağışlanma talep** (etmekte, kâfirlerin iman etmesi ve fâsıkların tevbe etmesi için de, azaplarının geciktirilmesini istirham) **etmektedirler.**

Agâh olun! Şüphesiz ki Allâh, (kullarının günahlarını bağışlamak için kendilerine uzun zaman mühlet veren) **Ğafûr da,** (onlara çok acıdığı için, zulümlerine rağmen azaplarını geciktiren) **Rahîm de ancak O'dur!**

6- O kimseler ki; O'nun dışında birtakım dostlar(; eşler ve ortaklar) **edinmişlerdir; Allâh onlar**(ın tüm halleri ve amelleri) **üzerine bir** (gözcü ve) **Hafîz'dır.**

Ama sen asla onlar üzerine (musallat olacak ve ne yaptıkları senden sorulacak) **bir vekîl değilsin!** (Senin vazifen ancak uyarmak ve duyurmaktır.)

itibarHaber

7- İşte sana! Böylece (açık seçik bir yolla) **Biz sana Arapça bir Kur'ân vahyettik ki; şehirlerin anası** (konumunda olan Mekke halkı)**nı ve etrafında bulunan** (toplum)**ları** (iman etmemeleri halinde başlarına gelecek felaketlerden) **uyarasın ve o** (ruhlarla bedenlerin, amellerle sahiplerinin ve tüm yaratıkların) **toplanma günü** (olan kıyamet saatin)**nden** (onları) **korkutasın ki, on**(un vukûun)**da hiçbir şüphe yoktur!** (O gün onlardan) **bir fırka cennette** (yerleşecek) **dir, bir fırka ise çokça alevlendirilmiş o ateş içerisindedir.**

8- Allâh (tüm insanların hidâyeti veya dalâleti tercih yönünde gayret sarfedeceğini ezelde bilmiş olsaydı da, bu suretle Kendisi, onları topluca hidayete kavuşturmayı veya saptırmayı) **dileseydi, elbette onları** (İslâm'da ittifak eden yahut yanlış yolda birleşen) **tek bir ümmet yapardı. Velâkin O,** (doğru yolu seçtiğini bildiği için, hidâyetini) **dilediği kimseyi rahmetine** (kavuşturacak İslâm dinine) **girdirir.** (Şirk yolunu seçerek en büyük zulmü işlemiş olan) **o zâlimler ise; kendileri için ne yakın bir dost bulunur, ne de gerçek bir yardımcı!**

9- Yoksa onlar Onu bırakıp birtakım dostlar mı edinmişlerdir? (Gerçek dost aramaktaysalar, bilsinler ki) **işte O Velî ancak Allâh'tır; ölüleri de O diriltecektir ve O, her şeye** (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr'dir.** (Artık hiçbir şeye gücü yetmeyen varlıkları bıraksınlar da, kulluğu ve dostluğu Allâh'a tahsis etsinler.)

10- (Benim peygamberim, kâfirlerle tartıştıkları konularda ümmetine dâima şunu söylemektedir:)

"Herhangi bir şey hakkında görüş ayrılığına düştüyseniz, işte onun hükmü(nü vermek üzere, haklıları mükâfatlandırıp, haksızları cezalandırmak) **Allâh'a** (bırakılmış)**dır. İşte size! Ancak bu** (mutlak Hâkim)**, benim Rabbim olan Allâh'tır.**

Ben sadece O'na (güvenip) **tevekkül ettim ve** (her işimde) **yalnızca O'na yönelmekteyim.**

11- (Allâh-u Te'âlâ,) **göklerin ve yerin yoktan yaratıcısıdır. Kendi nefisleriniz**(in mensubu olduğu insan cinsin)**den sizin için birtakım** (kadınları) **eşler** (olarak) **yaratmıştır; davarlardan da** (kendilerine münasip) **bir kısım eşler yaratmıştır ki, o sebeple sizi çoğaltıp yaymaktadır.** (Ne Zât'ı, ne sıfatları, ne de sanatları hususunda) **hiçbir şey O** (Allâh-u Sübhânehû)**nun benzeri olamaz** (ki O'nun eşi veya çocuğunun varlığı düşünülebilsin)**!**

(Sizin gibi kulağı olmasa da, duyulacak her şeyi hakkıyla işiten) **Semî' ve** (sizin gibi gözü bulunmasa da, görülebilen her şeyi çok iyi gören) **Basîr ancak O'dur.**

12- Göklerin ve yerin (hazinelerinin) **anahtarları sadece O** (Allâh-u Azîmüşşâ)**na mahsustur.** (İstediği zaman kullarından) **dilediğine rızkı genişletir ve** (dilediğinde yine ona) **daraltır. Şüphesiz ki O,** (zenginliğin kimin hakkında ne zaman, fakirliğin de kimin hakkında ne vakit hayırlı veya şerli olacağı dâhil) **her şeyi** (hakkıyla bilen ve kullarını ona göre yöneten bir) **Alîm'dir.**

13- "(İslam'ı yaşayıp yaşatarak ve en ufak bir yanlışlığın bile kendisine yol bulmasına müsaade etmeyerek) **o dîni ayakta tutun ve** (kimine inanıp kimini reddederek ve kiminiz iman edip, kiminiz inkâr ederek) **onda ayrılığa düşmeyin!" diye kendisiyle Nûh'a vasiyette bulunmuş olduğu şeyi de, sana vahyetmiş olduğumuz o şeyi de, İbrahim'e, Mûsa'ya ve İsa'ya kendisini kuvvetlice emretmiş olduğumuz şeyi de din olarak sizin için O** (Rabbiniz) **meşru kılmıştır.**

itibarHaber

(Habîbim!) **Senin onları kendisine çağırmakta bulunduğun o** (gerçekçi ve çok kolay bir) **şey** (olan İslâm'ı yaşamak)**, müşrikler üzerine pek büyük** (ve kabulü çok zor gelen bir şey) **olmuştur.**

Ama (yine de onların bu durumuna üzüntünden dolayı kendini helâk etme ve onların imanından büsbütün ümidini kesme, zira bugün en azılı müşriklerden görünse de, eninde sonunda) **Allâh** (hidâyeti seçeceğini bildiği için, hak dîne muvaffak kılmayı) **dilediği kişiyi Kendisine** (ve rızasına ulaştıran doğru yola) **seçer,** (Zât'ına ibadete) **yönelmekte olan kimseyi de Kendisine** (manen yakınlaştıracak özel bir feyze irşâd ve) **hidâyet eder.**

14- O (geçmiş peygamberlerin ümmeti olan Yahudi ve Hristiya)**nlar,** (İslâm'ın hak olduğuna dâir) **kendilerine** (kesin) **ilim geldikten sonra**(, hakikati anlayamadıkları için değil)**, ancak aralarındaki kıskançlıktan dolayı** (haktan) **ayrılmışlardır.**

Eğer (inkarcılara peşinen azap edilmeyip, kimi hakkında Bedir günü, kimi hakkındaysa kıyamet günü olarak) **belirlenmiş bir süreye kadar** (cezalarının tehir edileceğine dair, ezelde) **Rabbinden geçmiş olan** (kararı ifade eden) **bir kelime bulunmasaydı, elbette** (haksızlar çarçabuk helâk edilirdi de, böylece onlarla müminlerin) **aralarında** (çoktan) **hüküm verilmiş olurdu. Onların ardından o kitaba mirasçı kılınmış olan** (senin devrindeki) **bu** (inatçı) **kimseler ise, hiç şüphesiz ki elbette o** (kendi kitapları)**ndan dolayı çok huzursuz edici pek büyük bir şüphe içindedirler.** (Bu yüzden Kur'ân'a da inanmamaktadırlar, zira âhir zamanda gönderilecek kitabı ve peygamberi önceden müjdelemiş olan kendi kitaplarına şüphesiz inansaydılar, kesinlikle şimdi sana da iman ederlerdi.)

15- İşte sana! Artık bu (şekilde geçmiş ümmetlerin, dinleri hususunda yanlış yola sapmalarının sebebi olan ihtilafı göz önünde bulundurman) **neden**(iy)**le sen** (ümmetini dâima dosdoğru din olan İslâm'da birlik ve beraberliğe) **davet et! Kendin de emrolunduğun gibi dosdoğru**(ca sana vahyedileni tebliğ üzere sabit) **ol! Onların kötü arzularına hiç mi hiç uyma!**

De ki: "Ben Allâh'ın indirmiş olduğu tüm kitaplara iman ettim ve (şerî'at hükümlerini tebliğ ve tatbik hususunda hiçbir ayırım yapmadan) **aranızda adaletli olmamla emrolundum. Bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz ancak Allâh'tır! Bizim amellerimiz bize aittir; sizin amelleriniz de size aittir**(, bu nedenle herkesin sevabı da azabı da sadece kendisini alâkadar eder)**!** (Artık gerçek, gün gibi belirdiği için) **bizimle sizin aranızda delil getirme mücadelesi**(ne hâcet) **yoktur.**

(Kıyamet günü) **Allâh aramızı birleştirecektir. Zaten varış ancak O'nadır!** (Dolayısıyla aramızda son hükmü O verecektir.)**"**

16- O kimseler ki; (insanlar tarafından İslâm'ın hak olduğu anlaşılıp) **O'n**(un çağrısın)**a tamamen icabet olunduktan sonra, Allâh**(ın dininden insanları saptırma) **hakkında** (hâlâ inadına) **mücâdele etmektedirler; işte onların** (öne sürecekleri tüm) **delil**(ler)**i Rableri katında** (asla kabul görmeyecek) **asılsız bir şeydir.**

(Zaten ellerinde delil denilebilecek hiçbir şey de yoktur. Bile bile hakkı inkâr ettikleri için Allâh-u Te'âlâ tarafından) **onların üzerinde büyük bir gazap vardır. Pek şiddetli çok büyük bir azap da sadece onlara aittir.**

İbni Abbâs ve Mücâhid (Radıyallâhu anhüm)ün beyanları vechile; bu âyet-i kerîme, İslâm'a giren insanları dinden çıkarmaya çalışan birtakım Yahudiler hakkında nazil olmuştur. Onlar: "Bizim kitabımız sizin kitabınızdan öncedir, peygamberimiz de sizin peygamberinizden öncedir, öyleyse dinimiz sizin dininizden üstündür ve biz Allâh'a

itibarHaber

sizden daha yakınız!" gibi birtakım safsataları delil yerine sunmaktaydılar. Böylece Allâh-u Te'âlâ bu lafların hiçbir kıymeti olmadığını beyan etmiş oldu.

17- Ancak Allâh'tır O Zât ki; (açıkladıkları hükümlerinde ve bildirdikleri haberlerinde) **hak ile birlikte** (ve yanlıştan tamamen uzak bir şekilde) **kitapları ve mizanı indirmiştir.** (Habîbim!) **Sana bildiren nedir ki, belki de o** (kıyamet) **ân**(ının gelmesi) **pek yakındır!** (Öyleyse Benim gönderdiğim kitaba uy ve amellerinin tartılacağı o günle aniden karşılaşmadan önce adalete riâyet et!)

Burada bahsedilen "Mîzan"; İbni Abbâs (Radıyallâhu anhüma) gibi bazı müfessirlerce, "Adalet" ile; kimilerince de "Kendisiyle hak ve hukukun tespit edildiği şerî'at" olarak tefsir edilmiştir ki, bu durumda "Gökten indirilme" tabirinin anlaşılması kolaydır. Bazı müfessirlere göreyse, bildiğimiz "Tartı aleti"dir. Nitekim "Allâh-u Te'âlâ'nın Nûh (Aleyhisselâm) zamanında gökten bir terazi indirdiği ve onunla tartım yapmasını kendisine emrettiği" rivayeti bu görüşü desteklemektedir.

18- Ona inanmamakta olan bu kimseler (inkâr ve alay olsun diye: "Kıyamet ne zaman kopacak, keşke hemen kopsa da kimin haklı olduğu ortaya çıksa?" gibi laflar ederek) **onu acele istemektedir.**

O iman etmiş olan kimseler ise, ondan özenle korkucudurlar ve onun kesinlikle hak (ve gerçek) **olduğunu bilmektedirler.**

Haberdâr olun ki, o (kıyamet) **ân**(ının gelip gelmeyeceği) **hakkında münakaşa etmekte / *şüphe etmekte* / olan o kimseler, muhakkak ki elbette** (gerçeği bulmaktan) **pek uzak bir sapıklık içindedirler.**

19- Allâh, kullarına (iki cihanda yarayacak şeylerin tüm ayrıntılarını ve inceliklerini çok iyi bilen ve kendilerini bu maslahatlarına en kolay yoldan ulaştıran bir) **Latîf'tir,** (bu lütfün bir tezahürü olarak, onların hak edip etmemelerine bakmaksızın) **dilediğini** (istediği şekilde) **rızıklandırır**(, ama herkese istediğini değil de. Kendi hikmeti gereği ona uygun olan bir lütufta bulunur)**.** (Her şeye hakkıyla gücü yeten ve istediği hiçbir şey engellenemeyen) **Kaviyy de, Azîz de ancak O'dur.**

20- Her kim (dünyadaki ameliyle) **âhiret mahsulünü arzulamakta olduysa, onun için** (sevabını bire ondan yediyüze kadar katlayarak) **ürününde artış yaparız.**

Her kim de (âhirete inanmayıp, sadece) **dünya ürününü murad etmekte olduysa, ona da** (ezelî takdirimize göre) **ondan** (bir şeyler) **veririz. Ama âhirette onun için hiçbir nasip yoktur!**

21- Yoksa onlara ait birtakım ortaklar(; putlar ve şeytanlar) **mı vardır ki,** (Allâh'a ortak koşmak, dirilmeyi inkâr etmek ve sadece dünya için çalışmak gibi) **Allâh'ın kendisine izin vermediği şeyleri onlara din olarak meşru etmişlerdir.**

Eğer o (azabın kıyamete tehiriyle ilgili) **karar kelimesi** (ezelde geçmiş) **olmasaydı, elbette** (kâfirler acele helâk edilerek, onlarla müminlerin) **aralarında** (şimdi çoktan) **karar verilmiş olurdu. Ama o zâlimler**(e ne kadar mühlet verilse de)**, gerçekten çok acı verici pek büyük azap** (eninde sonunda) **sırf onlar içindir.**

22- (Ey görebilen! Kıyamet günü) **sen o zâlimleri,** (dünyada) **kazanmış oldukları** (kötü) **şeylerden dolayı şiddetli korkuya kapılmış kimseler olarak göreceksin. Oysa o** (suçlarının vebali) **onlara çökecektir.**

Ama o (inanılması gereken şeylere) **iman etmiş olanlar ve** (namaz, oruç, hac, zekât

itibarHaber

gibi) **salih ameller işlemiş bulunanlar, cennetlerin** (en temiz, en nezih, en güzel ve hoş) **bahçelerinde** (yerleşmiş)**dirler. Dilemekte oldukları** (ve canlarının çektiği) **her şey Rableri katında sadece onlara aittir. İşte sana! Ancak bu,** (büyüklüğü ölçülemeyecek, nihayetine erişilemeyecek ve kendisine nispetle dünya nimetlerine hiç değer verilmeyecek) **pek büyük lütfün ta kendisidir!**

23- İşte sana! Allâh'ın, o iman etmiş olan ve salih ameller işlemiş bulunan kullarını müjdelemekte olduğu şey ancak budur! (Habîbim! Mal toplayıp sana rüşvet teklif ederek putlara hakaret etmemeni isteyen Kureyş müşriklerine) **de ki: "Ben bu** (İslâm'ın **size ulaşması**(na (dair sarf ettiğim gayrete) **karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum, lâkin akrabalık nedeniyle olan sevgi**(niz, sizi benim haklarımı gözetmenize sevk etmelidir, madem benim peygamberlik hakkımı tanımıyorsunuz, umumi bir rahmet ve tam bir nimet oluşumu takdir etmiyorsunuz, bari aramızdaki sıla-i rahim nedeniyle bana eziyet etmeyin)**!"** */ (Bütün ümmetine)* ***de ki: "Ben buna karşılık sizden o*** *(Ali, Fâtıma ve onların çocukları gibi)* ***yakınlar****(ım)* ***hakkında sevgiden başka hiçbir menfaat istemiyorum."*** */*

Her kim güzel bir amel kazanırsa, onun hakkında Biz kendisine (sevap katlaması yaparak) **bir güzellik artırırız. Şüphesiz ki Allâh,** (kullarının günahlarını çokça örten bir) **Ğafûr'dur;** (en ufak bir ameli dahi bolca mükâfatlandıran bir) **Şekûr'dur.**

24- Yoksa onlar: "O (Muhammed)**,** (peygamberlik iddia ederek) **Allâh'a karşı bir yalan uydurdu!" mu demektedirler? Allâh dileseydi, senin kalbinin üzerine mühür vururdu** (da, Kur'ân'ın vahyini senden keserdi. Hatta seni anlayamayan ve konuşamayan bir hale getirirdi de bu iftiranı sona erdirirdi. Ama sen Rabbine iftira etmediğin için vahiy devam etmektedir)**.** */* ***Allâh dileseydi,*** *(sabrı)* ***kalbinin üzerine*** *(bağlayıp)* ***rabt ederdi*** *(de, sen onların bu sözlerinden hiç üzülmezdin)****.*** */* **Zaten Allâh** (Kendisine iftira gibi) **bâtıl** (ve asılsız iddialar)**ı mahvetmekte ve** (peygamberine indirmiş olduğu âyetlerinin) **kelimeleriyle hakkı açığa çıkarmaktadır.** (Kendisine vahiy geldiği iddiasıyla ortaya çıkan sahtekârlar hakkında Allâh'ın değişmez kanunu buyken, eğer sen iftiracı biri olsaydın, her geçen gün dinin güçlenir miydi ve düşmanlarının davası mahvolup gider miydi?)

Şüphesiz ki O, göğüslerin sahip olduğu şeyi(; kalplerin barındırdığı tüm sırları, niyet ve inançları hakkıyla bilen ve karşılığını veren bir) **Alîm'dir.**

25- Ancak O'dur O Zât ki; (dilediği) **kullarından tevbeyi kabul etmektedir,** (yaptıkları) **kötü şeyleri**(n büyük-küçük olduğuna bakmaksızın ve hiçbir şart koşmaksızın, dilediklerinin bütün günahlarını) **affetmektedir ve yapmakta olduğunuz şeyleri**(n tüm tafsilatını) **bilmektedir.**

26- O iman etmiş olanlara ve salih ameller işlemiş bulunanlar(ın duaların)**a da** (ancak) **O** (Rableri) **icabet etmektedir. Ayrıca** (sonsuz) **lütfundan onlara** (hak ettiklerinin ve istediklerinin fevkinde) **fazlaca vermektedir.**

Kâfirler ise; çok şiddetli pek büyük bir azap sadece onlara aittir.

27- Allâh (tüm) **kulları için rızkı** (genişletip) **döşeseydi, elbette onlar yer**(yüzün)**de** (birbirine karşı) **azgınlık ederlerdi** */* ***şımarıp kibirlenirlerdi*** */***. Lâkin O,** (hikmeti gereği) **dilemekte olduğu şeyi bir ölçüyle indirmektedir.**

Şüphesiz ki O, kullarını(n gizli-açık tüm hallerini hakkıyla bilen ve gören bir) **Habîr'dir; Basîr'dir.**(Dolayısıyla onların fakirlik ve zenginlik, darlık ve bolluk gibi hallerini, zaman ve zemine göre kendilerine uygun düşecek şekilde takdir etmiştir.)

itibarHaber

28- Ümit kesmiş olmalarının ardından o (kıtlıktan kurtulmalarına) yardımcı **yağmuru indiren ve rahmetini**(n eserlerini dağ tepe her yere) **yayan Zât da ancak O'dur!**

(Kullarına iyilik yapmayı ve onları yaşatmayı üstlenmiş bulunan ve bu nedenle tüm hamdlere lâyık olan) **Velî de, Hamîd de sadece O'dur!**

29- O (Allâh-u Sübhânehû)**nun âyet** (ve delil)**lerinden biri de, göklerle yeri ve o ikisinde yaymış olduğu her hareketli canlıyı** (yoktan) **yaratmasıdır. Üstelik O, dilediği zaman onları** (diriltip, mahşere) **toplamaya da** (tam manasıyla gücü yeten bir) **Kadîr'dir.**

30- Size isabet eden herhangi bir musibet, ellerinizin kazanmış olduğu (kötü) **şeyler sebebiyledir.**

Yine de O, birçoğunu affetmekte (ve onlara ceza vermemekte)**dir.** (Aksi takdirde yeryüzünde hiçbir canlı bırakacak değildir.)

31- Siz yer(yüzün)**de asla** (Allâh-u Te'âlâ'yı, sizi musibete çarptırmasından) **âciz bırakacak kimseler değilsiniz.**

Sizin için Allâh'tan başka ne yakın bir dost bulunur, ne de gerçek bir yardımcı (ki, sizi O'nun elinden kurtarabilsin)**!**

32- Denizde dağlar gibi akıp giden gemiler de O (Allâh-u Sübhânehû)**nun** (varlığının, birliğinin ve sonsuz kudretinin delil ve) **âyetlerindendir.**

33- O dileseydi(, gemilerin seyrini sağlayan) **rüzgârı durdururdu da, onlar onun sırtı üzerinde**(; denizin ortasında) **sabit duran şeyler oluverirlerdi.**

İşte sana! Gerçekten de (lüzumsuz şeyleri düşünmemeye) **çokça sabreden ve** (bütün himmetini, Allâh-u Te'âlâ'nın âyetlerine bakmaya ve nimetlerini tefekkür etmeye hasrederek) **hakkıyla şükreden her** (imanlı) **kimse için, elbette bu** (anlatıla)**n**(lar)**da** (Allâh-u Te'âlâ'nın yüce sanatlarını gösteren) **çok büyük nice âyetler vardır.**

34- Ya da (dilerse bir kasırga göndererek) **kazanmış oldukları** (kötü) **şeyler sebebiyle onları**(n; o fırtınaya tutulan gemilerin içinde bulunan insanlardan bir kısmını) **helâk eder, birçoğunu da affeder.**

35- (Evet! Allâh-u Te'âlâ suçluları böylece dünyada peşinen cezalandırmaktadır, tâ ki O'nun kudretinin büyüklüğü açığa çıksın,) **bir de âyetlerimiz**(i iptal) **hakkında mücadele etmekte olan o kimseler bilsin ki, kendileri için** (Bizim azabımızdan) **hiçbir kaçış yeri yoktur!**

36- Size (mal ve mülkten) **hangi şey verilmişse** (bilin ki hepsi de)**, o pek alçak** (dünya) **hayatın**(ın birkaç günlük geçici) **yaşantısıdır. Allâh katında bulunan** (mükâfat)**lar ise,** (kendisine hiçbir keder karışmamış hâlis ve sonsuz bir lezzet olduğundan,) **o iman etmiş olanlar ve ancak Rablerine** (güvenip) **tevekkül etmekte bulunanlar için daha iyi ve daha kalıcıdır.**

37- Bir de o kimseler için ki; (şirk gibi) **günahın büyüklerinden ve** (zina gibi) **pek çirkin şeylerden sakınmaktadırlar,** (herhangi bir nedenle) **öfkeye kapıldıklarında ise ancak onlar bağışla**(ma erdemine sahip olu)**rlar.**

itibarHaber

38- Yine o kimseler için ki; Rablerin(in iman ve itaat davetin)**e hakkıyla icabet etmişlerdir, o** (farz) **namaz**(lar)**ı hakkıyla kılmışlardır,** (her biri kendi kafasına göre hareket etmeyip,) **işleri de aralarında meşvere**(li)**dir.**

Ayrıca onlar, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden(, zekât ve fitre gibi vecibeleri yerine getirmek üzere) **infak ederler.**

39- Daha o kimseler için ki; kendilerine bir zulüm isabet ettiği zaman ancak onlar (zâlime karşı boyun eğmemekte, ama en ufak bir şekilde haddi aşmayıp sadece hakları kadar) **intikam almaktadırlar**.

40- Zaten kötü bir muamelenin karşılığı, benzeri kötü bir davranıştır.

Ama her kim (kendisine kötü davrananı) **affeder ve** (onunla arasını) **düzeltirse, işte onun ecri Allâh'a aittir.** (Bu yüzden hiçbir kimse o mükâfatın büyüklüğünü takdir edemez.)

Şüphesiz ki O, (kötülüğü başlatan ve intikamda haddi aşan) **zâlimleri sevmez**(; yaptıklarına rıza göstermez)**!**

41- Her kim zulme uğramasının ardından intikam alırsa, işte sana! Onlar, elbette kendileri aleyhine (ne ceza, ne ayıplama ve ne de sitemle alâkalı) **hiçbir yol yoktur.**

42- O (ceza verme ve ayıplama) **yol**(u) **ancak, o insanlara zulmetmekte olanlara ve yer**(yüzün)**de haksız yere azgınlık yapmakta bulunanlara karşıdır.**

İşte sana! Onlar; çok acı verici pek büyük bir azap ancak onlar içindir.

43- Andolsun ki; her kim (karşılaştığı kötülüklere) **sabreder ve affederse, içte sana!**

Gerçekten de bu (erdemli davranış)**, elbette azmedilmesi gereken işlerdendir.**

44- Allâh her kimi(n kötü yolu tercih ettiğini bildiği için onu) **dalâlete düşürürse, artık onun için O'n**(un saptırmasın)**dan sonra hiçbir yardımcı yoktur** (ki, onu yola alabilsin)**!**

Azabı gördüklerinde sen o zâlimleri göreceksin ki: "(Acaba dünyaya) **biraz olsun geri dönüş için hiçbir yol var mıdır** (ki iman edip salih amel işleyelim)**?" diyeceklerdir!**

45- Sen onları o (cehennem azâbı)**na arz olunuyorlarken,** (kendilerine isabet eden azapların büyüklüğü nedeniyle düştükleri) **zilletten dolayı alçalıp küçülmüş olan kimseler olarak göreceksin ki, onlar**(, atılacakları ateşe, göz dolusuyla değil de, idama götürülenin kılıca bakması gibi) **zayıf bir göz kımıldatışla** (ve hırsızlama bir bakışla) **bakmaktadırlar!**

O iman etmiş olan kimseler (işte o zaman)**: "Şüphesiz o** (zarar çeşitlerinin tümünü kendilerinde toplayarak tam manasıyla) **hüsrana uğramış olanlar** (dünyada Allâh yoluna infakta bulunanlar değil)**, asıl kıyamet gününde kendilerini ve ailelerini** (cennetten mahrum bırakıp, cehenneme sokarak) **zarara uğratanlardır." demiştir.**

Haberiniz olsun ki; gerçekten o zâlimler sürekli büyük bir azap içerisindedir(ler)**.**

46- Onlar için Allâh'tan başka dostlar da yoktur ki (azaplarını kaldırarak) **kendilerine yardım edebilsinler! Zaten Allâh kimi saptırırsa, artık onun için** (kurtuluşa götürecek) **hiçbir yol yoktur.**

47- Kendisi için hiçbir red (ve geri çevrilme söz konusu) **olmayan büyük bir gün,**

itibarHaber

Allâh(-u Te'âlâ tarafın)**dan gelmeden önce Rabbiniz**(in davetin)**e hakkıyla icabet edin!**

(Zira bugün peygamberler vasıtasıyla size gösterilen kurtuluş yoluna girmemeniz hâlinde) **sizin için işte o gün hiçbir sığınak bulunmayacaktır;** (o gün) **sizin** (amel defterleriniz önünüze açılacağı ve uzuvlarınız günahlarınıza şahitlik yapacağı) **için**(, işlemiş olduğunuz kötülükler hakkında) **hiçbir inkâr**(ınız ve cezasına karşı hiçbir itirazınız) **da** (söz konusu) **olmayacaktır.**

48- (Habîbim!) **Eğer onlar** (sana itaatten) **yüz çevirdilerse, zaten Biz seni onlar üzerine bir bekçi olarak göndermedik** (ki, onların inkârlarını önemseyesin ve yaptıklarını gözleyip hesaplarını göresin)**!**

Senin üzerine düşen, (sana vahyedilmiş olan hükümleri açıklayıp) **tebliğ** (etmen)**den başkası değildir!**

Şüphesiz ki Biz insan(lar)**a tarafımızdan** (sıhhat-ü afiyet, zenginlik ve güvenlik gibi) **bir rahmet** (ve nimet) **tattırdığımız zaman,** (kibir ve şımarıklığa kapılarak) **onunla sevinir**(ler)**.**

Ama ellerinin öne sürmüş olduğu (günahlar gibi uğursuz) **şeyler sebebiyle onlara** (hastalık, korku ve fakirlik gibi) **kötü bir şey isabet edecek olsa, şüphesiz ki o** (günahkâr) **insan**(, sahip olduğu tüm nimetleri unutup, sadece başına gelen belâyı düşünen, onu büyüten ve kendi günahı sebebiyle o belâyı hak ettiğini düşünmeyip, zulme uğradığını sanan) **büyük bir nankördür.**

49- Göklerin ve yerin mülkü(, saltanat ve hükümranlığı) **sadece Allâh'a aittir!** (Dolayısıyla nimeti de külfeti de istediği şekilde dağıtma hakkına sahiptir.) **O dilediğini yaratır.** (Hiçbir şey kendisine zorla yaptırılamaz.) **Dilediğine** (sadece) **kız** (çocuk)**lar bahşeder, dilediğine de** (sırf) **erkekler lütfeder.**

50- Yahut onları erkekler ve dişiler olarak eşleştirir (de, dilediklerini hem kız hem erkek evlat sahibi yapar. Hatta kimine ikiz verir, bazen de o ikizin birini kız birini erkek yapabilir)**. Dilediğini de** (hiç çocuğu olmayan) **bir kısır yapar.**

Şüphesiz ki O, (ne yaratacağını çok iyi bilen bir) **Alîm'dir,** (yaratmak istediği her şeye hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr'dir.** (Anne-baba, dilediklerinde istedikleri çocuğa sahip olamadıklarına göre, bunun onların elinde olmadığını, ancak yüce yaratıcının takdirinde olduğunu anlamanız gerekir.)

51- Ya (uykuda veya uyanıkken, vasıtasız olarak kalbine bırakılma yoluyla gerçekleşen) **bîr vahiy yahut** (Zât'ı görülmeyip,) **perde arkasından** (kelâmı işitilerek,) **ya da bir rasûl gönderip. Kendi izniyle dilediğini** (ona) **vahyetmesi dışında hiçbir beşer için, Allâh'ın kendisiyle konuşması olmamıştır.**

Şüphesiz ki O, (Zât'ı hakkında da, sıfatları hususunda da yaratıklara benzemekten son derece yüce olan bir) **Aliyy'dir,** (her işi hikmeti gereği yerli yerinde yapan bir) **Hakîmdir.** (Buna binaen bazen vasıtalı, bazen de vasıtasız olarak, ya ayânen veya perde arkasından, dilediği peygamberiyle mükâleme buyurmuştur.)

52- İşte sana! Böylece Biz sana emrimizden kaynaklanan / ***emrimizden*** *(ve nehyimizden)* ***ibaret*** **/ büyük bir ruh vahyettik** (ki, ruhun bedene sağladığı hayat gibi o vahiy de kalpleri canlandırmaktadır)**.** (Bu vahiyden önce) **sen ne kitap, ne de iman**(la ilgili tafsilat) **nedir bilmekte değildin!**

Lâkin Biz onu(; o sana vahyetmiş bulunduğumuz o kitabı) **büyük bir nur yaptık ki, kullarımızdan dilediklerimizi onunla hidâyete erdirmekteyiz. Şüphesiz ki sen**

itibarHaber

(İslâm'ın hükümlerini açıklayarak insanları) **elbette dosdoğru bir yola hidâyet etmektesin.**

(Ama hidâyet yaratmak ancak Allâh-u Te'âlâ'ya mahsustur.)

"Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kitap nedir bilmemesi"; kendisine vahiy gelmeden önce, böyle bir kitaba mazhar olacağını bilmemesi anlamındadır ki, kendisine kitap indirileceğini bilmeyen bir kişinin, o kitabın içinde bulunan tafsilatı bilmemesi doğaldır. "İman bilmemesi" İse; akılla ve Milleti İbrahim'den kalan nakille bilinemeyip, ancak Kur'ân'ın vahyiyle anlaşılabilecek olan bazı meselelere vâkıf olmayışıdır.

Yoksa Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) nübüvvetten önce de Allâh-u Te'âlâ'yı tevhîd etmekte(; O'nu bir kabul etmekte) hac ve umre yapmakta, Lât ve Uzza putlarına buğz etmekte ve putlar adına kesilen hayvanlardan yememekteydi ki, böylece İbrahim (Aleyhisselâm)ın dini üzere kulluk etmekteydi. Ama kendi dininin hükümleri, ancak vahiy başlamasından sonra ona iyice belirmiştir. (Nesefî, Hâzin)

53- O Allâh'ın yoluna ki; göklerde olanlar da, yerde bulunanlar da (yaratılmak, mülkiyet ve yönetim bakımından) **sadece O'na aittir!**

Agâh olun ki; (aracıların ortadan kalkacağı o kıyamet gününde) **bütün işler ancak Allâh'a dönecektir.** / *(Şu anda da)* ***bütün işler ancak Allâh'a dönmektedir.*** /

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu

itibarHaber